

1 § Yhtiökokouksen päätöksen moittiminen

Osakkeenomistaja voi moittia yhtiökokouksen päätöstä, jos:

- 1) asian käsittelyssä ei ole noudatettu menettelyä koskevia tämän lain säännöksiä tai yhtiöjärjestyksen määräyksiä ja virhe on voinut vaikuttaa päätöksen sisältöön tai muuten osakkeenomistajan oikeuteen; taikka
- 2) päätös on muuten tämän lain tai yhtiöjärjestyksen vastainen.

Moitekanne yhtiötä vastaan on nostettava kolmen kuukauden kuluessa päätöksen tekemisestä. Jollei kannetta nosteta määräajassa, päätöstä pidetään pätevänä.

23.1.1 Moitteenvaraiset yhtiökokouspäätökset

Moitteenvaraisen yhtiökokouspäätöksen tunnusmerkit

Virheelliset yhtiökokouspäätökset ovat pääosin moitteenvaraisia. Osakas voi moittia näitä päätöksiä AOYL 23 luvun 1 §:n 1 momentissa mainituin edellytyksin eli silloin, jos

- asian käsittelyssä ei ole noudatettu menettelyä koskevia AOYL:n säännöksiä tai yhtiöjärjestyksen määräyksiä ja virhe on voinut vaikuttaa päätöksen sisältöön tai muuten osakkaan oikeuteen; tai
- päätös on muuten AOYL:n tai yhtiöjärjestyksen vastainen.

Päätös päteväytyy, mikäli sitä ei moitita tuomioistuimessa AOYL:n mukaisessa määräajassa. Osa virheistä katsotaan kuitenkin niin merkityksellisiksi, että päätös ei päteväidy määräajankaan kuluessa vaan pysyy mitättömänä.¹

Mikäli yhtiökokouksen päätös on pätemätön, hallitus tai isännöitsijä ei saa panna sitä täytäntöön. Tästä on säännös AOYL 7 luvun 2 §:n 4 momentissa.²

Toimenpiteet virheen johdosta

Jos yhtiökokouksessa on tehty mahdollisesti virheellinen päätös, hallituksen on harkittava, pitääkö se päätöstä virheellisenä vai ei. Mikäli hallituksen tiedossa on, että päätös on virheellinen, täytäntöönpanotoimiin ei saa ryhtyä ennen kuin mahdollinen virheellisyttä koskeva väite on ratkaistu tuomioistuimessa. Mikäli

¹ Ks. 23 luvun 2 § ja sen yhteydessä esitettyä.

² Ks. tarkemmin 7.2.4 (kirjan osassa 2).

hallitus tietoisesti panee täytäntöön virheellisen päätöksen, sille saattaa langeta vahingonkorvausvastuu.³

AOYL 23 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan moitekanteen yhtiökokouksen päätöksestä voi nostaa osakas.⁴ Jos hallitus tietää osakkaan harkitsevan moitekanteen nostamista eikä kyseessä ole sellainen selvä päätöksentekomenettelyn virhe, joka voitaisiin korjata uudella kokouksella, on suositeltavaa mahdollisuuksien mukaan lykätä päätöksen täytäntöönpanoa moiteajan loppuun. Kolmen kuukauden kuluttua käräjäoikeudesta voi varmistaa, onko kanne nostettu määräajassa. Jos moitekannetta ei ole nostettu, virheellinenkin päätös pätevyityy.

Osakkaan väite yhtiökokouksen päätöksen virheellisyydestä voi toisinaan olla hallituksen mielestä perusteeton. Jos hallitus perustellusti päätyy tähän tulkinintaan, sillä on oikeus panna päätös täytäntöön. Epäselvässä tapauksessa hallituksen on kuitenkin syytä varmistaa kanta esimerkiksi kysymällä oikeudellista kannanottoa asiantuntijalta.

Hallituksen kannalta ongelmallisia ovat esimerkiksi suuria remontteja koskevat päätökset, joissa on kysymys merkittävistä taloudellisista panostuksista. Jos esimerkiksi yhtiökokous päättää hyväksyä putkiremontin ja joku osakas harkitsee päätöksen moittimista, hallituksen voi olla pakko odottaa varovaisuussyistä moiteajan umpeen kulumista ennen kuin se voi tehdä remontin toteuttamisesta urakkasopimuksen, ellei osakkaan väite päätöksen virheellisyydestä ole edellä kuvatulla tavalla selvästi perusteeton. Tämä voi merkittävästi viivästyttää suunnitteilla olevan remontin toteuttamista, sillä moiteajan pituus on kolme kuukautta.

Jos hallitus esimerkiksi toteaa, että yhtiökokouksessa on sattunut menettelyvirhe, saattaa asunto-osakeyhtiön kannalta olla perusteltua – ja mielestämme on suositeltavaakin – kutsua yhtiökokous uudelleen koolle tekemään uusi päätös virheettömässä järjestyksessä. Tällöin mahdollinen moiteoikeudenkäynti ei viivästyttä remontin tekemistä.

Hanke saattaa keskeytyä silloinkin, kun osakkaan väite päätöksen virheellisyydestä on ilmeisen väärä. Osakas voi nimittäin moitekanteen yhteydessä tai jo ennen sitä hakea oikeudenkäymiskaaren mukaista turvaamistoimea, jolla kielletään päätöksen täytäntöönpano riidan ajaksi.⁵

³ HE 1990 s. 43.

⁴ VAOYL:n voimassa ollessa kanteen sai nostaa myös hallituksen jäsen tai isännöitsijä. AOYL:n esitöissä moiteoikeuden rajaamista ei ole perusteltu. Muiden kuin osakkaiden nostamat kanteet ovat käytännössä olleet varsin harvinaisia. Lisäksi asunto-osakeyhtiössä hallituksen jäsenetkin ovat useimmiten osakkaita, joten muutos ei käytännössä juurikaan muuta vallitsevaa tilannetta.

⁵ VAOYL:n aikana yhtiöihin sovelletun vuoden 1978 OYL:n 16 luvun 3 §:n säännöksen perusteella tuomioistuini pystyi kieltämään moitekanteen yhteydessä päätöksen täytäntöönpanon. Vanha säännös katsottiin AOYL:n säätämisen yhteydessä tarpeettomaksi, koska yhtiökokouksen ja hallituksen päätös voidaan määrätä täytäntöönpanokielttoon oikeudenkäymiskaaren 7 luvun yleisen turvaamistoimia sääntelyn nojalla, ks. HE s. 265.

Virheellisuuden merkitys

AOYL:ssa ei ole eroteltu muotovirheitä asiavirheistä, vaan ratkaisevaa on, onko päätöksessä virhe vai ei. Siten moitteenvaraisuus voi perustua joko kokouksen menettelytapavirheeseen tai esimerkiksi siihen, että päätös loukkaa osakkaiden yhdenvertaisen kohtelun periaatetta.

Yhtiökokouksen menettelytapavirheitä ovat esimerkiksi seuraavat:

- yhtiökokouksessa ei ole noudatettu AOYL 6 luvun 13 §:n 2 momentin mukaista äänioikeusrajoitusta
- esteellinen osakas on osallistunut äänestykseen
- päätös on tehty vastoin lain tai yhtiöjärjestyksen mukaista määräenemmistövaatimusta
- kokouskutsun toimittamisessa on tapahtunut virhe, joka ei kuitenkaan ole niin merkittävä, että päätös olisi AOYL 23 luvun 2 §:n perusteella mitätön.⁶

Kaikki menettelytapavirheet eivät johda päätöksen pätemättömyyteen. Jos esimerkiksi varsinainen yhtiökokous pidetään AOYL 6 luvun 3 §:n 1 momentin vastaisesti liian myöhään, kokouksen päätökset eivät mielestämme olisi tällä perusteella mitättömiä.⁷

Virhe voi olla sellainen, ettei se ole vaikuttanut päätöksen sisältöön. Jos virhe on tapahtunut, asunto-osaakeyhtiön on kanteen voittaakseen osoitettava moiteoikeudenkäynnissä, että virhe on merkityksetön. Tätä arvioitaessa otetaan huomioon virheen mahdollinen vaikutus paitsi yhtiökokouksen päätöksen lopputulokseen myös osakkaan oikeuteen muutoin.⁸

Moiteoikeus koskee yhtiökokouksen päätöstä, mutta ei suoranaisesti sen virheellistä kirjaamista pöytäkirjaan. Seuraavassa ratkaisussa virhe katsottiin merkitykselliseksi sen vuoksi, että virheellinen pöytäkirjaus vaikutti osakkaiden oikeuteen:

Helsingin HO 12.5.2016 nro 628

Kun yhtiökokouksen pöytäkirjaan oli merkitty, että vähemmistöön jääneet osakkeenomistajat olivat tyytyneet päätökseen, jota he tosiasiaassa olivat vastustaneet, menettelyvirhe oli voinut asunto-osaakeyhtiölain 23 luvun 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla vaikuttaa osakkeenomistajan oikeuteen. Yhtiökokouksen päätös oli tämän vuoksi julistettava pätemättömäksi siltä osin kuin siinä oli todettu vähemmistön tyytyneen enemmistön tahtoon.

⁶ Ks. Arjasmaa – Kuhanen s. 257 ja HE 1990 s. 43.

⁷ Ks. Arjasmaa – Kuhanen s. 257.

⁸ HE s. 265–266.

Yhtiökokouksen päätöksenteossa tehdyllä virheellä ei ollut vaikutusta seuraavassa korkeimman oikeuden ratkaisussa:

KKO 1987:136

Asunto-osakeyhtiön yhtiöjärjestykseen ei sisältynyt määräystä yhtiökokouksen pitopaikasta. Yhden osakkeenomistajan vastustuksesta huolimatta kokous oli pidetty yhtiön kotipaikan ulkopuolella (yhtiön kotipaikka oli Espoo). Kokous pidettiin Helsingissä. Koska kaikki yhtiön osakkaat olivat kuitenkin olleet kokouksessa läsnä ja ottaneet siinä osaa asioiden käsittelyyn ja niitä koskeviin äänestyksiin ja koska siten oli ilmeistä, ettei sillä seikalla, että kokous oli pidetty väärällä paikkakunnalla, ollut vaikutusta kokouksessa tehtyjen päätösten sisältöön, ei niitä voitu julistaa pätemättömiksi tuon muodollisen virheen takia.

Päätöksen lopputulos olisi saattanut olla toinen, jos kaikki osakkaat eivät olisi osallistuneet kokoukseen.

Seuraavassa ratkaisussa hovioikeus hyväksyi osan moiteperusteista ja hylkäsi osan. Koska kanne ei kokonaan menestynyt, sillä oli vaikutusta oikeudenkäyntikuluvastuuseen.

Rovaniemen HO 14.6.2016 nro 321

Kiinteistöosakeyhtiön osakas oli moittinut yhtiökokouksen päätöstä ja vaatinut siellä tehtyjen päätösten pätemättömäksi julistamista. Moitteenalaiset päätökset koskivat lähinnä tilinpäätöksen vahvistamista ja vastuuvapauden myöntämistä hallituksen jäsenille tai toimitusjohtajalle. Lisäksi osakas oli vaatinut osakeyhtiölain mukaista erityisen tarkastuksen suorittamista sekä jatkokokouksen pitämistä. Käräjäoikeus katsoi, että osakas oli vaatinut erityisen tarkastuksen määräämistä jo ennen yhtiökokousta ja sen aikana. Osakkaan esitystä ei kuitenkaan käsitelty yhtiökokouksessa eikä siitä tehty merkintää pöytäkirjaan. Käräjäoikeus katsoi, että tällä menettelyvirheellä on voinut olla vaikutusta yhtiökokouksessa tehtyihin päätöksiin, ja julisti päätökset pätemättömiksi.

Hovioikeus muutti käräjäoikeuden tuomiota. Hovioikeus katsoi, että erityisen tarkastuksen käsittelemättä jättäminen ja pöytäkirjaan merkitsemättä jääminen ei ole vaikuttanut kaikkiin moitteenalaisiin ja käräjäoikeuden pätemättömäksi julistamiin päätöksiin. Hovioikeus kuitenkin katsoi, että vähemmistön vaatimusta jatkokokouksesta olisi tullut noudattaa, joten päätökset tilinpäätöksen hyväksymisestä ja voiton käyttämisestä ovat olleet vähemmistösuojasäännösten vastaisia. Asianosaiset pitivät oikeudenkäyntikulunsa omina vahinkoinaan.

Kokouskutsun sisältö on yleinen moiteperuste. Siksi kutsuun kannattaa kirjata käsiteltävät asiat mahdollisimman tarkasti. Seuraavassa ratkaisussa hovioikeus tulkitsi kutsun sisällön riittävän selväksi, jolloin moiteperuste ei menestynyt.

Turun HO 15.3.2016 nro 283

Kokouksutsuun liitetystä talousarvioesityksestä sekä yhtiökokouksen esityslistasta on ollut pääteltävissä se, että Asunto Oy:n hallituksen ehdotus vastikkeen korottamisesta liittyy vesijohtojen korjaushankkeeseen, vaikka yhtiökokouksutsussa ei ollut nimenomaisesti mainittu, että yhtiökokouksessa päätettäisiin korjaushankkeen rahoittamisesta. Kukaan yhtiökokouksessa läsnäoleista ei ollut myöskään huomauttanut siitä, ettei korjaushankkeeseen olisi voinut ottaa kantaa sen johdosta, että kokouksen koollekutsumismenettelyssä oli ollut kokousasiakirjojen nähtävilläoloa koskenut puute. Näillä perusteluilla hovioikeus totesi käräjäoikeuden tavoin, ettei yhtiökokouksen koollekutsumismenettelyssä ole tapahtunut sellaista virhettä, joka olisi voinut vaikuttaa yhtiökokouksen päätökseen tai osakkeenomistajan oikeuteen muutenkaan.

Vastaavasti jos esimerkiksi esteellisen osakkaan annetaan osallistua päätöksentekoon, päätöstä ei pelkästään tämän virheen vuoksi voitane julistaa pätemättömäksi, jos äänestettäessä päätöksen taakse kuitenkin saadaan riittävä äänimäärä ilman esteellisen osakkaan ääniäkin.

Osakkaan moiteoikeus ja sen käyttäminen

Osakkaalla on moiteoikeus riippumatta siitä, onko hän ollut läsnä yhtiökokouksessa vai ei. Edellytyksenä kuitenkin on, että hän on ilmoittanut omistusoikeutensa osakeluetteloon merkittäväksi.

Mikäli osakas myy osakkeensa, hän menettää moiteoikeutensa. Tätä periaatetta on noudatettu seuraavissa korkeimman oikeuden ratkaisuissa:

KKO 2004:18

Kiinteistöosaakeyhtiön osakkeenomistaja A vaati kanteessaan yhtiöjärjestyksen kohtuullistamista. Asian ollessa A:n valituksen johdosta hovioikeudessa vireillä A myi yhtiössä omistamansa osakkeet. A:lla ei osakkeet luovutettuaan ollut enää asiavaltuutta jatkaa kanteen ajamista hovioikeudessa ja korkeimmassa oikeudessa. Asiavaltuutta ei voitu perustaa myöskään siihen, että A ja osakkeiden myöhemmät omistajat olivat sopineet siitä, että A jatkoi kanteen ajamista omissa nimissään.

KKO 1989:47

Osakeyhtiön yhtiökokous oli tehnyt päätöksen, jolla yhtiön osakkaana olevalle asunto-osaakeyhtiölle oli asetettu sen perusteettomana pitämä maksuvelvollisuus osakeyhtiölle. Asunto-osaakeyhtiö oli pantuaan vireille päätöksen moitekanteesta myynyt osakkeensa osakeyhtiössä. Asunto-osaakeyhtiöllä ei enää osakkeiden myymisen jälkeen ollut valtuutta moitekanteen jatkamiseen.

KKO 1978 II 102

Luovutettuaan asunto-osakeyhtiössä omistamansa osakkeet toiselle A:lla ei ollut oikeutta jatkaa tuomioistuimessa ajamansa kannetta huoneiston haltuunottoa koskevan yhtiökokouksen päätöksen kumoamiseksi. A:n muutoksenhakulupa-anomus, jonka yhteydessä ilmoitus osakkaiden luovuttamisesta oli tehty, jätettiin tutkimatta.

Osakas ei muutoinkaan voi tehdä osakkaan asemassa oikeustoimia enää sen jälkeen, kun osakkuus on päättynyt. Tästä oli osoituksena seuraava oikeustapaus:

KKO 1989:35

Asunto-osakeyhtiön yhtiökokouksessa, johon osakkeenomistaja A ei ollut osallistunut, oli tehty kaikkien osakkeenomistajien suostumusta edellyttävä päätös yhtiöjärjestyksen muuttamisesta. A oli yhtiökokouksen jälkeen luovuttanut osakkeensa B:lle. A ei enää osakkeiden omistusoikeuden siirryttyä B:lle voinut hyväksyä yhtiöjärjestyksen muuttamista. B oli tultuaan merkityksi yhtiön osakeluetteloon oikeutettu ajamaan kannetta yhtiökokouksen päätöksen kumoamiseksi.

Ratkaisu osoittaa myös sen, että osakkaan ei tarvitse olla osakas yhtiökokouksen virheellisen päätöksen tekemisen aikaan, vaan riittää, että hän on hankittuaan asunto-osakeyhtiön osakkeet pannut kanteen vireille määräajassa yhtiökokouksen jälkeen. Uuden osakkaan kanneoikeus edellyttää kuitenkin sitä, että hänen edelläajallaan on ollut oikeus ajaa kannetta.⁹

Osakas voi myös luopua moiteoikeutensa käytöstä. Käytännön kannalta tärkeintä on, että osakas, joka kokouksessa tai kokouksen jälkeen on suostunut päätökseen, ei jälkeinpäin voi muuttaa mieltään ja sitä kautta saada päätöstä pätemättömäksi. Tätä koskivat seuraavat ratkaisut:

KKO 2005:65

Asunto-osakeyhtiön kaikki osakkeenomistajat olivat yhtiökokouksessa yksimielisesti päättäneet kohdistaa yhtiön ottamat lainat osakkeenomistajien kesken huoneistojen A ja C hallintaan oikeuttavien osakkeiden omistajien vastattaviksi. Vaikkei päätös ollut ollut voimassa olleen yhtiöjärjestyksen mukainen, korkeimman oikeuden ratkaisusta ilmenevillä perusteilla katsottiin, että yhtiökokouksen päätös sitoi sanottujen osakkeiden myöhempiä omistajia. Tämän vuoksi heidän yhtiökokouksessa tekemänsä päätös, jolla lainat päätettiin kohdistaa huoneistojen A ja B hallintaan oikeuttavien osakkeiden omistajien vastattaviksi, julistettiin huoneiston B osakkeenomistajien kanteesta pätemättömäksi. (Ään.)

⁹ Ks. Kyläkallio – Iirola – Kyläkallio 2008 s. 378.

Turun HO 20.9.1985 nro 527

Asunto-osakeyhtiön osakas oli yhtiökokouksessa kannattanut yhtiöjärjestyksen vastaista yhtiövastikkeiden korottamista koskenutta päätöstä. Koska hän oli siten luopunut oikeudestaan vedota tuohon päätöksen pätemättömyysperusteeseen, hänen kanteensa päätöksen kumoamiseksi hylättiin.

Toisaalta osakas on saattanut erehdyksessä tai ymmärtämättömyydestä äänestää virheellisen päätöksen puolesta tai jättää vastustamatta yksimielisenä tehtyä päätöstä. Tällaista tilannetta koski seuraava oikeustapaus:

KKO 1984 II 148

Asunto-osakeyhtiön yhtiökokous päätti yhtiöjärjestyksen muuttamisesta. Kokouksessa läsnä ollut liikehuoneiston hallintaan oikeuttavien osakkeiden omistaja ei ollut vastustanut yhtiöjärjestyksen muuttamista. Kun vastustamatta jättäminen kuitenkin oli johtunut osakkaan erehdyksestä ja ymmärtämättömyydestä, hänen ei katsottu menettäneen moitekanneoikeuttaan yhtiökokouksen päätöstä vastaan.

Tässä ratkaisussa yhtiökokous oli tehnyt yksimielisen päätöksen eikä korkein oikeus katsonut, että osakas olisi pyytänyt puheenvuoroa. Osakas oli kuitenkin heti uudesta yhtiöjärjestyksestä päättämisen jälkeen tiedustellut yhtiökokouksen puheenjohtajalta, oliko myös kiistanalainen vesimaksuasia jo päätetty. Asiakirjoista voitiin korkeimman oikeuden mukaan päätellä, että osakkaan tarkoituksena oli ollut evätä suostumuksensa. Yhtiöjärjestyksen hyväksyminen sellaisenaan oli johtunut osakkaan erehdyksestä ja ymmärtämättömyydestä. Lähtökohta on kuitenkin, että jos osakas on hyväksynyt päätöksen yhtiökokouksessa, hänen katsotaan suostuneen siihen ja menettäneen siten oikeutensa moittia päätöstä jälkikäteen.

Osakas voi nostaa moitekanteen joko yksin tai yhdessä yhden tai useamman osakkaan kanssa. Moitekanteen nostamisessa yhdessä on se etu, että vaikka yksi tai useampi moitekanteen nostaneista osakkaista luopuisi kanteestaan tai menettäisi asiavaltuutensa osakkeiden myynnin vuoksi, se ei estä jäljelle jääneitä osakkaita ajamasta kannetta vastakin. Toisaalta pelkästään yhdelle osakkaalle annettuun tuomioistuimen ratkaisuun ei voi hakea muutosta kukaan muu kuin tämä osakas.¹⁰

Jos osakkeet ovat yhteisomistuksessa, yhteisomistajat voivat ajaa yhteistä moitekannetta. Yhdelläkin yhteisomistajalla on oikeus ajaa moitekannetta, jos muut yhteisomistajat sen hyväksyvät. Tätä tilannetta koski seuraava oikeustapaus:

¹⁰ Ks. Kyläkallio – Iirola – Kyläkallio 2008 s. 379.

KKO 2002:80

A, joka omisti asunto-osakeyhtiö X:n tietyt osakkeet yhdessä aviopuolisonsa B:n kanssa, oli yksin nostanut kanteen X:n yhtiökokouksen päätöksen pätemättömyksi julistamiseksi. Yhtiön väitettyä vastauksessaan, ettei A:lla ollut oikeutta yksin ajaa kannetta, käräjäoikeus jätti kanteen tällä perusteella tutkimatta.

Korkein oikeus katsoi, että A:n oikeus ajaa kannetta määräytyy eräistä yhteisomistussuhteista annetun lain eikä osakeyhtiölain mukaan. Ottaen huomioon eräistä yhteisomistussuhteista annetun lain 4 §:n säännökset, käräjäoikeuden ei olisi tullut jättää kannetta tutkimatta ilman, että se varasi A:lle tilaisuuden selvittää, oliko hänellä B:n suostumus kanteensa ajamiseen, tai pyytää B:n haastamista kuultavaksi. Asia palautettiin käräjäoikeuteen.

23.1.2 Moiteaika

Moitekanne on AOYL 23 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan nostettava kolmen kuukauden kuluessa päätöksen tekemisestä.¹¹ Kanne on pantava vireille yhtiön kotipaikan käräjäoikeudessa.

Kolmen kuukauden määräaika lasketaan niin, että viimeinen päivä haasteen jättämiseksi käräjäoikeuteen on yhtiökokouksen pitopäivää vastaavan numeroinen päivä kolmen kuukauden kuluttua kokouksesta.¹² Jos tällä tavalla laskettuna viimeinen päivä ei ole arkipäivä, kanne voidaan nostaa seuraavana arkipäivänä. Tämä periaate on johdettavissa korkeimman oikeuden ratkaisusta KKO 1997:203, jossa aviopuolisoiden ositusta koskeva moitekanne voitiin nostaa moiteaikaa seuraavan päivän jälkeisenä arkipäivänä. Korkein oikeus perusteli ratkaisua sillä, että kun oikeudenkäymiskaaren muutoksen jälkeen kanne tulee vireille nimenomaan sinä päivänä, kun haaste jätetään käräjäoikeuden kansliaan, vireille tulo ei ole mahdollista niinä päivinä, jolloin kanslia ei ole auki. Koska myös moitekanteilla on vastaava lakiin perustuva määräaika, sama periaate soveltuu niihin.

Käräjäoikeus ei voi pidentää määräaikaa esimerkiksi osakkaan hakemuksesta, koska kysymys ei ole käräjäoikeuden asettamasta prosessuaalisesta määräajasta. Myöskään pätemättömyyskanteelle säädetyn määräajan jälkeen nostettu mitättömyyskanne ei ole välttämättä hyväksyttävä, kuten seuraava hovioikeusratkaisu osoittaa:

¹¹ Ks. HE s. 265. VAOYL 47 §:n mukaan moitekanne voitiin poikkeustilanteessa panna vireille vuoden kuluessa päätöksen tekemisestä. Nykyään moiteaika on aina kolme kuukautta. Vuoden erityisen määräajan poistamista laista perusteltiin sillä, että sen edellytykset olivat jossain määrin epäselviä. Vuoden määräaika katsottiin tarpeettomaksi myös sen takia, että mitättömyysperusteita laajennettiin koskemaan selvästi yhdenvertaisuusperiaatteen vastaisia päätöksiä.

¹² Laki säädettyjen määräaikain laskemisesta (150/1930).

Helsingin HO 4.7.2012 nro 1906

Kantajat olivat nostaneet yhtiötä vastaan osakkaiden yhdenvertaisen kohtelun loukkaukseen perustuneen moitekanteen, joka oli hylätty vanhan asunto-osakeyhtiölain 47 §:n nojalla liian myöhään nostettuna. Kun kysymys kanteen tutkimisen edellytyksistä oli jo lainvoimaisesti ratkaistu aikaisemmalla käräjäoikeuden tuomiolla, ei käräjäoikeuden olisi tullut ottaa asiaa tältä osin uudelleen tutkittavakseen kyseessä olleessa asiassa. Hovioikeuden mukaan lainsäätäjän tarkoitus ei selvästikään ollut, että pätemättömyyskanteelle säädetyn määräajan jälkeen nostettu osakkaiden yhdenvertaisen kohtelun loukkaukseen perustuva kanne olisi hyväksyttävissä mitättömyyskanteena.

2 § Mitätön yhtiökokouksen päätös

Yhtiökokouksen päätös on mitätön, jos:

- 1) kokoukseen ei ole toimitettu kutsua taikka kokouskutsua koskevia säännöksiä tai määräyksiä on olennaisesti rikottu;
- 2) päätökseen vaaditaan 6 luvun 35 tai 37 §:ssä tarkoitettu osakkeenomistajan suostumus, mutta sitä ei ole saatu;
- 3) päätös on selvästi 1 luvun 10 §:ssä tarkoitettun yhdenvertaisuusperiaatteen vastainen eikä siihen ole saatu 6 luvun 28 §:ssä tarkoitettua osakkeenomistajan suostumusta; taikka
- 4) päätöstä ei olisi lain mukaan saanut tehdä edes kaikkien osakkeenomistajien suostumuksella.

Tällaiseen päätökseen ei sovelleta 1 §:n 2 momentissa säädettyä kolmen kuukauden määräaikaa. Sulautumis- tai jakautumispäätöstä koskevaa kannetta ei kuitenkaan voida nostaa, kun sulautumisen tai jakautumisen rekisteröimisestä on kulunut yli kuusi kuukautta. Edellä 6 luvun 38 §:ssä tarkoitettua luovutusta ja selvitystilaa tai 39 §:ssä tarkoitettua purkamista ja uusrakentamista koskevan päätöksen osalta kannetta ei voida nostaa, kun päätöksen tekemisestä on kulunut yli kuusi kuukautta. (8.2.2019/183)

Osakkeenomistaja, hallitus, hallituksen jäsen tai isännöitsijä voi nostaa kanteen yhtiötä vastaan sen vahvistamiseksi, että yhtiökokouksen päätös on mitätön.

23.2.1 Mitättömät yhtiökokouspäätökset

Mitättömän yhtiökokouspäätöksen tunnusmerkit

AOYL 23 luvun 2 §:n 1 momentissa on lueteltu tyhjentävästi ne tilanteet, joissa yhtiökokouksen päätös on ilman moitekannettakin mitätön. Nämä ovat seuraavat:

- 1) Yhtiökokoukseen ei ole toimitettu kutsua taikka kokouskutsua koskevia säännöksiä tai määräyksiä on olennaisesti rikottu.
- 2) Yhtiökokouksen päätökseen olisi vaadittu AOYL 6 luvun 35 tai 37 §:ssä tarkoitettu osakkaan suostumus, mutta sitä ei ole saatu.
- 3) Yhtiökokouksen päätös on selvästi AOYL 1 luvun 10 §:ssä tarkoitettun yhdenvertaisuusperiaatteen vastainen eikä siihen ole saatu 6 luvun 28 §:ssä tarkoitettua osakkaan suostumusta.
- 4) Yhtiökokouksen päätöstä ei olisi AOYL:n mukaan saanut tehdä edes kaikkien osakkaiden suostumuksella.

Mitätöntä päätöstä ei saa panna täytäntöön, vaikka moitekannetta ei olisikaan nostettu.

Osakas voi nostaa kanteen päätöksen mitättömyyden toteamiseksi määräajasta riippumatta. Kanteen nostaminen saattaa päätöksen automaattisesta mitättömyydestä huolimatta olla tarpeellista, jos asunto-osakeyhtiössä asiasta välittämättä ryhdytään noudattamaan mitätöntä päätöstä. Jos mitättömänä pidettävä päätös on jo pantu täytäntöön, osakas voi tuomioistuimessa vaatia, että hallitus velvoitetaan peruuttamaan tehdyt toimenpiteet, jos se on vielä mahdollista. Hallitus saatetaan myös velvoittaa korvaamaan mitättömän päätöksen noudattamisesta yhtiölle tai osakkaille mahdollisesti aiheutunut vahinko.¹³

AOYL:ssa ei oteta kantaa siihen, mitä vaikutuksia mitättömyyteen vetoamisella on silloin, kun siihen vedotaan vasta päätöksen täytäntöönpanon jälkeen tai kun päätöstä on jo kauan noudatettu. Näitä tilanteita on siten tulkittava tapauskohtaisesti ottamalla huomioon esimerkiksi päätöksen noudattamisen ajallinen pituus ja osakkaiden tietoisuus mitättömyydestä.

Jos yhtiökokouksen päätös todetaan tuomioistuimen ratkaisulla mitättömäksi, päätös on mitätön jo alusta pitäen eikä pelkästään tuomioistuimen ratkaisusta lukien.

AOYL 23 luvun 2 §:ssä luetelluille päätöksille on yhteistä se, että niitä rasittaa AOYL 23 luvun 1 §:n 1 momentin mukainen pätemättömyysperuste. Tämän

¹³ HE 1990 s. 44.